Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru cultură și educație
Președinta

14.7.2026

Doamnei Li Andersson
Președintă
Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale
BRUXELLES

Subiect: Avizul Comisiei CULT referitor la stimularea competențelor în Uniune - oportunități pentru educația și formarea profesională în perioade de tranziție (2026/2070(INI))

Doamnă Președintă,

În cadrul procedurii menționate în subiect, Comisia pentru cultură și educație (CULT) a fost solicitată pentru a transmite un aviz comisiei dumneavoastră și a decis ca acest aviz să fie transmis sub formă de scrisoare.

Comisia pentru cultură și educație a examinat chestiunea în cauză în cursul reuniunii sale din 14 iulie 2026. În cadrul acestei reuniuni, ea a decis să prezinte Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale, care este comisie competentă, avizul de mai jos.

Cu deosebită considerație,

Nela Riehl

SUGESTII

– având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 165 și 166,

A. întrucât educația și formarea profesională (EFP) este un pilon esențial al Spațiului european al educației, al uniunii competențelor și al ecosistemului european de învățare pe tot parcursul vieții, contribuind la dezvoltarea personală, la locuri de muncă de calitate, la coeziunea socială, la competitivitatea și reziliența UE, inclusiv la autonomia strategică, într-o perioadă de tranziție verde, digitală, demografică și industrială; întrucât educația și formarea profesională joacă un rol esențial în consolidarea bazei industriale a Europei, în menținerea și îmbunătățirea know-how-ului tehnic specializat și în abordarea deficitului de forță de muncă în sectoarele esențiale pentru competitivitatea și reziliența Uniunii; întrucât Procesul de la Copenhaga, lansat în noiembrie 2002 pentru a consolida cooperarea europeană în domeniul EFP, a oferit un cadru coerent pentru politica europeană în domeniul EFP;

B. întrucât EFP ar trebui recunoscută ca un parcurs de învățare de înaltă calitate în sine și întrucât statele membre ar trebui să încurajeze și să sprijine acordarea aceleiași valori parcursurilor profesionale și celor academice, în conformitate cu sistemele lor naționale de educație și formare, când este vorba de elaborarea politicilor, orientarea cursanților, oportunitățile de mobilitate, sistemele de recunoaștere, investițiile în calitate și comunicarea publică privind EFP; întrucât valoarea egală ar trebui să însemne acces și oportunități efective pentru cursanții de toate vârstele și din toate mediile, nu o concurență cu sumă zero între sectoarele educației și formării;

C. întrucât atractivitatea și calitatea EFP depind nu numai de relevanța pentru piața muncii, ci și de predare și formare, de sistemele de orientare, de accesul incluziv, de permeabilitatea dintre parcursurile de educație și formare, de recunoașterea competențelor și a calificărilor și de dezvoltarea competențelor de bază, digitale, verzi, civice, sociale și transversale;

D. întrucât investițiile publice per cursant și ajutorul financiar direct sunt în mod sistematic mai scăzute pentru învățământul secundar superior și postliceal neterțiar – nivelurile în care EFP este concentrată – decât pentru învățământul terțiar în majoritatea statelor membre[1];

E. întrucât mobilitatea cursanților și ucenicilor EFP rămâne unul dintre cele mai clare domenii în care această ambiție nu a fost încă transpusă în practică; întrucât prea mulți cursanți și ucenici EFP se confruntă în continuare cu insecuritate juridică, bariere administrative, capacitate limitată a furnizorilor, responsabilități neclare și probleme

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf

nerezolvate legate de asigurări, remunerare, securitate socială și recunoaștere; întrucât adesea cursanții nu își cunosc drepturile și nu știu ce proceduri sunt disponibile pentru a raporta abuzurile; întrucât barierele suplimentare, cum ar fi creșterea costului vieții și al locuințelor, ar putea risca să excludă cursanții care provin din medii socioeconomice defavorizate de la oportunitățile de mobilitate în domeniul educației și formării profesionale;

F. întrucât necorelarea persistentă a competențelor continuă să împiedice productivitatea, creșterea economică și inovarea în întreaga Uniune, subliniind necesitatea unei cooperări mai strânse între furnizorii de formare, angajatori, IMM-uri și ecosistemele productive locale; întrucât sistemele duale de educație și formare profesională și cele bazate pe ucenicie, care combină învățarea în școală cu o formare de calitate importantă la locul de muncă în întreprinderi, s-au dovedit eficace în sprijinirea tranziției de la educație la ocuparea forței de muncă;

G. întrucât consolidarea principiilor și dispozițiilor europene comune pentru cursanții și ucenicii mobili din domeniul EFP ar putea contribui la asigurarea unei mai mari securități juridice pentru cursanți, furnizorii de educație și formare profesională, angajatori și autoritățile competente, cu respectarea deplină a competențelor statelor membre și a sistemelor naționale de EFP;

H. întrucât mobilitatea în cadrul EFP necesită o capacitate de sprijin mai puternică în instituțiile EFP, inclusiv personal dedicat, orientare, parteneriate între angajatori, proceduri simplificate și instrumente digitale;

I. întrucât centrele de excelență profesională, introduse ca atare în actualul program Erasmus +, sunt proiecte și parteneriate de cooperare transformatoare care conectează furnizorii de EFP, autoritățile publice, mediul academic și sectorul privat, având un rol în ecosistemele de competențe, în lumea muncii, în inovare și în tranziția verde și cea digitală, sprijinite de pedagogii inovatoare, în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și a formatorilor, în mobilitatea cursanților și a personalului și în strategiile de internaționalizare a EFP;

J. întrucât EFP are nevoie de un sprijin adecvat, vizibil și consolidat progresiv în următorul CFM, în special în cadrul programului Erasmus +, menținând în același timp flexibilitatea și arhitectura echilibrată de învățare pe tot parcursul vieții a programului, precum și alte fonduri complementare ale UE; întrucât excelența EFP depinde, de asemenea, de profesori, formatori, mentori la locul de muncă, de permeabilitatea dintre parcursurile de educație și formare și de accesul incluziv;

K. întrucât deficitul de cadre didactice din domeniul EFP afectează toate cele 27 de state membre ale UE; întrucât, un sondaj Cedefop din 2025 a stabilit că doar 18 % dintre profesorii EFP consideră că profesia lor este apreciată, pentru o treime dintre ei, profesia lor nu a fost prima alegere și că, în medie, ei primesc un salariu cu 11 % mai mic decât alți profesioniști cu studii superioare[2];

[2] https://www.cedefop.europa.eu/ro/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages

1. salută atenția politică reînnoită acordată EFP în contextul uniunii competențelor, al Declarației de la Herning din cadrul Procesului de la Copenhaga și al viitoarei Strategii europene pentru educație și formare profesională și reamintește rolul său ca pilon al Spațiului european al educației, al uniunii competențelor și al ecosistemului european de învățare pe tot parcursul vieții pentru a stimula competitivitatea și reziliența;

2. invită Comisia și statele membre să transpună egalitatea de valoare dintre parcursurile profesionale și cele academice în măsuri concrete de elaborare a politicilor, de orientare a cursanților, de oportunități de mobilitate, de sisteme de recunoaștere, de investiții în calitate și de comunicare publică privind excelența și incluziunea în EFP, în special pentru a spori atractivitatea acesteia;

3. subliniază că valoarea egală ar trebui să însemne oportunități efective pentru cursanți, nu o concurență cu sumă zero între sectoarele educației și formării;

4. subliniază că viitoarea strategie privind EFP ar trebui să rămână axată pe cursant și ar trebui să sprijine atât competitivitatea Europei, cât și dezvoltarea personală, incluziunea socială și participarea democratică a cursanților, promovând o EFP europeană de înaltă calitate, incluzivă, inovatoare și atractivă, cu o perspectivă internațională; subliniază, în acest sens, importanța unor parcursuri clare de evoluție în cadrul EFP, inclusiv a educației și formării profesionale superioare și a calificărilor de nivel CEC 5 și superior;

5. avertizează că multe competențe artizanale tradiționale și de conservare a patrimoniului cultural riscă să dispară ca urmare a schimbărilor demografice și a lipsei unor căi de transmitere structurate; subliniază importanța transferului de competențe între generații în abordarea schimbării demografice și a deficitelor de forță de muncă; încurajează inițiativele care sprijină lucrătorii cu experiență în vederea transmiterii cunoștințelor și a expertizei lor prin programe de mentorat, perfecționare și ucenicie; invită Comisia și statele membre să utilizeze educația și formarea profesională ca mijloc de protejare și transmitere a acestor competențe; solicită ca strategiile EFP să fie legate de ecosistemele și patrimoniul cultural local, ca instrument de coeziune teritorială și de combatere a declinului demografic; solicită ca sectoarele culturale și creative să se reflecte pe deplin în viitoarea strategie privind EFP;

6. invită Comisia și statele membre să abordeze cu prioritate incertitudinea juridică și administrativă care afectează cursanții și ucenicii mobili în EFP, inclusiv în ceea ce privește statutul de cursant, acordurile contractuale, remunerarea, securitatea socială, asigurarea și recunoașterea perioadelor de învățare petrecute în străinătate;

7. invită Comisia să consolideze principiile și dispozițiile europene comune pentru cursanții și ucenicii mobili în EFP, cu respectarea deplină a competențelor statelor membre și a sistemelor EFP naționale, pentru a oferi o mai mare securitate juridică cursanților, furnizorilor de EFP, angajatorilor și autorităților competente, inclusiv prin dezvoltarea unui cadru european comun pentru recunoașterea reciprocă automată a calificărilor de studiu și a perioadelor de învățare petrecute în străinătate în școli, EFP și învățământul superior; invită statele membre să garanteze portabilitatea burselor și împrumuturilor naționale pentru cursanții EFP care participă la o mobilitate recunoscută, astfel încât cursanții să beneficieze de sprijin și în străinătate; subliniază că este important să se revizuiască și să se indexeze periodic granturile pentru inflație și sprijinul financiar pentru cursanții, ucenicii, profesorii și personalul EFP care participă la activități de mobilitate;

8. solicită ca programul Erasmus + să finanțeze sisteme de sprijin pentru mobilitate în interiorul instituțiilor EFP, cum ar fi coordonatorii de mobilitate din cadrul propriilor instituții, pe baza experimentelor de succes, cum ar fi proiectul MONA din Franța, pentru a include coordonatorii de mobilitate, pentru a îndruma cursanții EFP în proiectele lor de mobilitate, pentru a consilia profesorii EFP în elaborarea de proiecte europene și pentru a facilita contactele dintre instituțiile EFP, sectorul privat și cursanți;

9. încurajează dezvoltarea unei infrastructuri de mobilitate digitală adaptată pentru EFP, inspirată de experiența „Erasmus fără hârtie” în învățământul superior, pentru a simplifica procesele administrative, contractele de învățare, procedurile de recunoaștere și cooperarea dintre furnizorii de EFP, angajatori și autoritățile competente;

10. subliniază rolul transformator al centrelor de excelență profesională (CEP) ca proiecte de cooperare și parteneriate care reunesc furnizori de EFP, autorități publice, mediul academic și sectorul privat, cu scopul de a consolida legăturile dintre aceste părți interesate, de a elabora programe de învățământ și formate pedagogice inovatoare care să răspundă nevoilor Europei în materie de competențe, de a promova mobilitatea cursanților, a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului din domeniul EFP și de a găsi soluții la barierele administrative, financiare, juridice și practice care împiedică mobilitatea în cadrul EFP;

11. solicită ca bugetul dedicat CEP să fie protejat în următorul program Erasmus + și ca centrele de excelență profesională de succes să beneficieze de stabilitatea și vizibilitatea necesare pentru a continua să inoveze și să transforme sectorul EFP la nivel european, național, regional și local;

12. subliniază rolul autorităților regionale, metropolitane și locale în construirea unor ecosisteme de ucenicie și EFP incluzive, echitabile și conectate la angajatori și în gestionarea directă a centrelor publice de formare;

13. reamintește că EFP are nevoie de sprijin adecvat, vizibil și consolidat treptat în cadrul Erasmus +, pe baza cererii cursanților, a calității, a incluziunii, a capacității de absorbție și a obiectivului „Europa în mișcare” pentru mobilitatea EFP, menținând în același timp flexibilitatea și arhitectura echilibrată de învățare pe tot parcursul vieții a

programului;

14. solicită ca orice viitoare burse, acțiuni privind talentele sau excelența ale programului Erasmus + în domenii educaționale strategice să fie deschise, după caz, cursanților EFP și parcursurilor EFP superioare, completând, în același timp, în loc să reducă, finanțarea de bază Erasmus + pentru mobilitatea, incluziunea și cooperarea în scopul învățării;

15. solicită ca viitoarea Agendă a UE pentru cadrele didactice și formatori să abordeze în mod explicit cauzele deficitului și nevoile cadrelor didactice și formatorilor EFP și ale altor categorii de personal conexe, inclusiv atractivitatea carierei, dezvoltarea profesională inițială și continuă, parcursurile profesionale flexibile, inovarea pedagogică, competențele digitale și de IA, competențele verzi, competențele de incluziune și sprijinul pentru mentorii din întreprinderi;

16. subliniază importanța posibilităților de tranziție dintre EFP și alte parcursuri de educație și formare, cum ar fi învățământul superior, învățarea în rândul adulților și piața muncii, astfel încât studenții să poată trece de la un parcurs la altul fără a ajunge într-un impas; solicită, în acest sens, o mai bună recunoaștere a calificărilor EFP și a rezultatelor învățării, o mai bună orientare pe tot parcursul vieții, microcertificate de calitate, validarea învățării non-formale și informale și parcursuri de la EFP inițială la EFP superioară, învățământul superior și EFP continuă;

17. solicită ca programele EFP să înzestreze cursanții nu numai cu competențe specifice ocupației, ci și cu competențele de bază, digitale, de IA, verzi, civice, mediatice, antreprenoriale, sociale și transversale necesare pentru locuri de muncă de calitate, învățare pe tot parcursul vieții, cetățenie activă și reziliență democratică; reamintește că excelența și incluziunea în EFP trebuie urmărite împreună și că EFP de înaltă calitate, oportunitățile de mobilitate și inovare ar trebui să fie accesibile cursanților cu mai puține oportunități, cursanților cu dizabilități și dificultăți de învățare, cursanților adulți, cursanților din regiunile ultraperiferice, zonele rurale, îndepărtate și defavorizate, precum și femeilor și fetelor care participă la parcursuri EFP legate de STIM, inclusiv prin oferte mobile de formare, învățare mixtă, orientare la distanță și cooperare între școli, centre de formare și comunități locale;

18. invită statele membre să combată stereotipurile de gen și barierele structurale care afectează opțiunile de educație și carieră și pentru a promova egalitatea de gen și o participare mai echilibrată a femeilor și a bărbaților în cadrul tuturor parcursurilor, sectoarelor și ocupațiilor din filiera profesională;

19. solicită să se promoveze în continuare cheltuieli publice eficace și eficiente pentru EFP, precum și complementaritatea și sinergiile finanțării în următorul cadru financiar multianual, în special în cadrul Erasmus +, AgoraEU, al Fondului social european și al altor fonduri de coeziune, pe lângă Fondul european pentru competitivitate; solicită îmbunătățirea datelor și a monitorizării EFP, precum și reînnoirea eforturilor de punere în aplicare eficace a criteriilor de referință la nivelul UE în domeniul EFP în toate statele membre;

20. solicită ca viitoarea Strategie europeană pentru educație și formare profesională

să se bazeze pe Procesul de la Copenhaga și pe cea mai recentă etapă a acestuia, Declarația de la Herning, evitând, în același timp, crearea de noi inițiative deconectate, și să consolideze coerența și utilizarea practică a instrumentelor europene existente, inclusiv Cadrul european al calificărilor, EQAVET, Europass, micro-certificatele, acreditările digitale și validarea învățării non-formale și informale.

ANEXĂ: DECLARAȚIE PRIVIND CONTRIBUȚIILE

În conformitate cu articolul 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportoarea pentru aviz declară că a inclus în avizul său contribuții privind aspecte care țin de subiectul dosarului, pe care le-a primit pentru elaborarea avizului, înainte de adoptarea acestuia în comisie, de la următorii reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu[1] sau de la următorii reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora:

1. Reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu
French Education Ministry
2. Reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora
Nu au existat

Raportoarea pentru aviz elaborează lista de mai sus pe propria răspundere.

Dacă în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele, raportoarea pentru aviz declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul nr. 484 al Parlamentului European privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), în care sunt stabilite condițiile în care sunt prelucrate datele lor cu caracter personal, precum și drepturile legate de prelucrarea respectivă.

[1] Acordul interinstituțional din 20 mai 2021 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind un registru de transparență obligatoriu (JO L 207, 11.6.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL
DE CĂTRE COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Legenda simbolurilor utilizate:
+ : pentru
- : împotrivă
0 : abțineri